

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za štiri leta 150 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 5 K. — Naročnina se pošilja na: Upravištvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošlja do odpovedi. — Udje „Katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rekopis se ne vračajo. — Upravištvo: Koroska cesta št. 5, sprejemna naročnina, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 24 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 16 vin. Za večkratne oglašne primeren popust. V oddelku „Mala znamenja“ stane beseda 5 vin. Parte in zabave vsaka pettivrsta 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka popoldne. — Nezaprte reklamacije so pošiljne prost.

Državni zbor.

V državnem zboru je bilo pretekli petek končano prvo branje o državnem proračunu. Razprave se v torek dne 2. oktobra nadaljujejo. Ker je Jugoslovanski klub sklenil, da ostane v najostrejši opoziciji proti sedanjemu ministru in se v tem smislu udeležijo govorniki Jugoslovanskega kluba posvetovanj o državnem proračunu, je v petkovi seji državne zbornice slovenski poslanec dr. Lovro Pogacnik izrazil opozicijsko stališče Jugoslovanskega kluba, ker se narodnopolitični program sedanje vlade neče ozirati na želje in zahteve Jugoslovancev.

Vlada išče sedaj v zbornici zaveznikov, da spravi pod streho državni proračun. Ker nima za to potrebne večine, se ji bo to le prav težko posrečilo, kar utegne pokazati že bližnja bodočnost, ko bo prišlo v zbornici do glasovanja o državnem proračunu.

V proračunskem odseku je bil z veliko večino glasov sprejet predlog, da se izreče graja članom nadzorovalne komisije državnih dolgov, ker so ti člani že od leta 1914 naprej sopodpisavali nove državne dolgove. Izid tega glasovanja je bil prvi poraz sedanje vlade. Za predlog so glasovali vsi nemški poslanci in socialni demokrati. V sprejetem predlogu se pa opravičuje tiste člane, ki bi bili pod takratno vlado gotovo izpostavljeni preganjanjem, ali bi se jih pa bilo celo tiralo v zapor, ako bi bili odrekli sopodpis.

* * *

Predloge in interpelacije so stavili poslanci Roškar in dr. Korošec za podporo vsled požara ponesrečenim v občini Bunčani, poslanec Roškar, da se odpiše davek in podeli državna podpora vsem v mariborskem okraju leta 1917 po toči poškodovanim. Zlasti važne predloge in interpelacije so vložili poslanci Roškar, Pišek in tovariši, da se vse rekvizicije kake koli vrste pridelkov vršijo v bodoče samo na urejeni in postavno pra-

vični podlagi, da se kmetsko ljudstvo varuje pred vsako nasilnostjo pri raznih rekvizicijah ter da vlada odredi, da se od vseh pridelkov in živil za ljudi in živino v prvi vrsti pokrijejo vse potrebe v občini in okrajih in da se rekvirira samo preostanek.

Poslanec dr. Verstovšek je pa vložil obširno interpelacijo zaradi sodnijskih razmer na Slovenskem ter zahteva od vlade, da nastavlja na slovenskem ozemlju le slovenske pravnike. Nadalje je isti poslanec interpeliral, da vlada odpokliče iz slovenskega dela Štajerske vse begunce nemške narodnosti, katere je tu naselila, da bi ponemčili slovenske dele Štajerske.

Kdo zavlačuje vojsko?

Sv. Oče Benedikt XV. in naš cesar Karel I. se neprestano trudita za mir. Sv. Oče se je že opotovano obrnil s posebnimi spomenicami na vladarje vojskujočih se držav, naj vendar nehajo s krvoprelivanjem. Tudi naš mladi cesar Karel se resno trudi, da bi dosegel za svoje narode mir in da bi s tem osrečil svojo državo. Cel svet priznava, da imata sv. Oče in cesar Karel danes največ zaslug, da mirovno vprašanje ne zaspi, ampak da se je velik kamen odtrgal od skale in se polagoma vali v dolino. Ko bi večina vladarjev bila s sv. Očetom in našim cesarjem glede miru enih misli, bi vojska že bila končana in naši junaki bi se že vrnil na svoje domove k svojim dragim.

LISTEK.

Vojni spomini.

(Januš Golec.)

(Konec.)

Prva opustošena vas, skozi katero smo stopali, se imenuje Estebnek. Nekoč bogato selo je bilo sedaj po artileriji do tal razdejano. Prebivalcev ni bilo videti nikjer. Le na kamnu tik razvalin neke hiše je čepela in skrivala glavo v dlani do tal razkuštranih las neka ženska. Pri njenih nogah je vikal v povojih otrok in capal z ročicama po zraku. Presunljivo žalostna slika, ki je ganila vsakega očividca. Na razvalinah nekdanje tihomirne sreče obupava v žalosti mati, vika pretresljivo dejenček v plečnicah.

Za temi razvalinami smo zadeli na že omenjeno mesteco Zboro. Od Zbora naprej po cesti je bila porušena ter požgana vsaka vas. Iz nekaterih takih razvalin se je še pokajal dim. V vasi Senulje za Zboru je bombardirala artilerija ondotno pokopališče. Ta štirioglati mirodvor je bil zbit tako na globoko, da so izkopalne granate na površje mrtvaške kosti in raztrgale na drobne kosce še nedavno pokopane mrličke. Se mrtvim ne prizanaša strašna roka svetovne vojne.

Od Senuljih naprej so nas že srečavale nepregledne kolone zajetih Rusov. Niso bili sami prostaki, ampak tudi mnogo, mnogo višjih oficirjev in celo ge-

neralov. Tem sklonjene po prahu se valečim vrstam sta sledila zajeta ruska artilerija in tren.

Vas Alzopagony je bila zbita do tal; ostanke je še požgal sovražnik, predne se je spustil v beg. Ista razvalinska usoda je zadela že bralcem -znani Felzövizköz. Tamkaj se tlela od Rusov požgana plosnja tako pekoče, da nismo mogli korakati skozi to mesto, ampak smo se ga ognili radi vročine daleč na okrog. V tem kotu je predla sovražniku po predoru velika sila. Krog Felzövizköza so taborile za napad na prelaz Dukla pripravljene, mnogoštevilne sovražne čete. Pustile so po taboriščih nebroj pušk in patron, odej in raznih drugih potrebščin. Za Felzövizköz so že bili prodrli Rusi do madžarskega mesta Stropko. To židovsko gnezdo ni toliko trpelo, ker je bilo med obema ognjema. Opustošil ga je sovražnik z ropom. Od Stropka naprej pa so že bila vsa sela nepoškodovana ter po vojni roki nedotaknjena. Tod so že gradili ob cestah ozkotirne poljske železnice (Feldbahnen), da so dovažali našim preganjajočim četam tem hitreje živež in municijo.

Od Plehnarke do madžarske postaje Varamo smo potovali dva dni. Dospeli v Varamo, smo čakali, kam nas bodo odpostali. Brezdvomno smo bili prepričani, da se bomo vozili proti zavrtni Italiji. Vendar smo tukaj čakali en teden v brezdeležju in opanem odhodu za dušo in telo. Varamo je lepo slovaško mestece, ki leži v baričnem, bogati dolinici. Od tega mesta naprej se videnja nepregledna opanka ravan in planota. Mesto in njegova okolica daleč naokrog se odlikujeta po lepo nežnem in vitko rasmem ženskem spolu. Sicer so karpatski Slovaki, moški in ženske, bolj odurne, trbavitno krepke in resne

navri ter rasti. Pri Varamo pa sem zrl v Slovačkah naše vesele in živahne Slovenke.

Po preteku enega tedna smo stopili na vlak in oddrdrali neznanu kam. Se le ko smo krenili zopet proti Karpatom, nam je bilo jasno, da hitimo na pomoč nekam v Galicijo. Na tej vožnji bi se bil skoro zadušil v dolgem predoru. Spal sem po dnevu na velikem, s plahkami pokritem trenskem vozu. Ko sem se vozil skozi predor, mi je udril dim lokomotiva od spredaj pri vhodu v voz. Ker je bil voz od zadej zelo močno zadelan, ni bilo prepiha. Gost, smrdeč in moreč dim se je zbiral ves pod streho voza, koder sem spal. In ta grizeči dim me je prebudil iz trdnega spanja. Silno sem se prestrašil, ne vede, kje da sem in kaj se godi z menoj. Krog in krog nepridržna tema. Mameči dim mi je pritiskal na prsa, da sem kašljal na vse pretege. Pri kašljanju sem požiral dim z nastezaj odprtimi usti. Svetlikati se mi je začelo pred očmi; zagrebel sem se krčevito v slamo na vozu; čutil sem, da izgubljam zavest.

Ko sem odprl zopet oči, me je zaskelala solnena svetloba v oči. „Mat' nebeška“ me je drgnil z mokro cunjjo po glavi in prsih. Par dni sem črno pljuval, in v prsih me je spikavalo pri vsakem dihu. S časom je ponehalo tudi to; danes se zavedam in spominjam toliko, da se ni šaliti z železniškim dimom.

Izstopili smo v gališkem mestu Delatyn. Krog in krog so bučali topovi in nam zabijali v odpočito uho, da bomo zopet grizli v kislino in grenko rusko jabolko.

Delatyn, ležeč ob reki Prut, je sam na sebi nekaj židovsko neznatnega. Judovska poslopja so di-

Slamoreznice, mlatilnice in viteljne

najboljše vrste prodaja

Jož. Osolin,
Laški trg.

728

Absolventa viničarske šole

sprejme v službo

**C. K. VINARSKI NADZORNIK
ZA ŠTAJERSKO**

820

GRADEC, NAMESTNIŠTVO, BURGG. 5. III.

Seno in slamo

kupuje **Zadruga v Račah.**

646

● Kupim zamaške in steklenice. ●

Kislo vodo zdravilno in namizno
slatino razpošilja
A. OSET,
p. Guštanj, Koroško.

Občinski tajnik

se takoj sprejme. Dobi hrano in stanovanje pri županu, v prostem času se rabi za domača lahka dela. Plača po dogovoru. Prednost ima vojaški invalid. Občinski urad v Podgorju pri Slovenjgradcu.

808

Meier Jožef, Maribor, Bergstr. št. 6.

kupuje orehove, jesenove, brestove, lipove, topolove, jagnjedove hlode (plohe) in ves drugi mehki in trdi les, a le debla. Plačuje po najboljši ceni.

817

KUPIM

vsako množino zeljnih glav, repo, rudečo peso (rono) in druge poljske pridelke.

Karl Robaus,
MARIBOR, Koroška cesta šte. 24.

794

„Panorama-International“

Maribor, Grajski trg šte. 3, zraven gostilne „k črnemu orlu“ se priporoča na obilen obisk. Odprto cel dan. Vstopnina 80 v. otroci 20 v. Predstava traja 25 minut. Vojni dogodki iz vseh bojišč, pokrajine vseh dežel celega sveta v naravni velikosti, slikovite in resnične. Za malo denarja in malo izgubo časa se vidi mnogo zanimivosti celega sveta. Kdor si enkrat ogleda „Panorama“, pride kopej, ker se vedno nove predstave.

Milo (žajfa) za pranje

1 kilo eno krono v trdih kosih, si zelo lahko vsak sam skuha doma. Natančno navodilo in pojasnilo za kuhanje takega mila (žajfe) za pranje pošljem vsakemu po povzetju za tri krome osemdeset vinarjev.

Karolina Poženel,
Idrija šte. 262. Kranjsko.

Moštna esenca!

Izborno domačo pijačo si napravi vsak, ki si naroči v drožeriji Wolfram v Mariboru priznano moštno esenco. Iz ene steklenice moštne esence za 11 K lahko pripravite 150 litrov izborne domače pijače. Za pripravo te izvrstne in neškodljive domače pijače se je dobilo uradno dovoljenje. Dobiva se samo v medicinalni drožeriji **MAKS WOLFRAM**, Maribor, Gosposka ulica št. 33.

888

Jabolka in hruške,

natrgane, kupuje vsako množino kilogram po 44 vinarjev, v hišo postavljene za vožnino povrh še 10 vinarjev za kg več:

M. KAIBA v Studencih pri Mariboru,
Lembaška cesta št. 54.

748

Nabirajte in sušite gobe (jurčke)!

Vsako množino lepih suhih gob, orehov, lešnikov in brinjevega olja, kupi in plača po najvišji ceni:

M. RANT, KRANJ (Kranjsko)
prva exportna tvrdka dezelnih in gozdnih pridelkov.

Posebne lep zaslužek se ima pri nabiranju in sušenju gob.

787

Specerijska in kolonijalna trgovina

Na **Ivan Ravnikar,** Na
debelo! **Celje** drobno

kupuje po najvišjih dnevnih cenah vsako množino pristne sirdi, voska, kumne, janeža, vinskega kamna in suhih gob.

Kapljice za svinje.

Cena 1 steklenice je K 1.20. O delnem učinke sanje teh kapljic imam mnoge priznanih in poizkušanih pisem. **F. Prull**, mestna lekarna „p. s. kr. orla“ Maribor, Glavni trg št. 15.

Zahvala!

Najprej se Vam lepo zahvalim za to visokocenjeno zdravilo proti rdečici. Odkar rabim to zdravilo, le nisem imel nobene škode pri svinjah. Iz drugih krajev slišim pritožbe: Meni so vse svinje prečle, mnogi raje veliko trpijo, kakor da bi žrtvovali nekaj kron za zdravilo. Priporočam vsem svinjerejem, naj bi rabili to cenjeno zdravilo. Še enkrat se Vam lepo zahvalim in presim, pošljite mi spet 12 steklenic. Velepoštovanjem
Ivan Škorjanc, p. d. Temel, Srednja vas, p. Koda, Koroško

GOSTILNIČARJI! GOSPODINJE!

Dokler bokaj zaloge, dam od svoje preostale zaloge POSREBRNIH

„Ideal“-Zlice

(to so dobro posrebrnjene žlice iz dobre kovine) in najceneje ponikljane jeklene jedilne oprave za čudno nizke cene: 509

12 kosov posrebrnenih „Ideal“-jeklenih žlic K 18.50
12 „-kavinskih „ K 10.—
12 parov najceneje ponikljenih jedilnih oprav (nož in vilice, dvoje do K 2.—) K 24.—

Pošilju se proti povzetju ali pa denar naprej. Poštovina 80 v.

EXPORTNA HISA TINTNER, Dunaj, III/72 Neulingg. 26.

Kostanjev les in smrekovo skorje

kupi vsako množino po najvišjih cenah

Jakob Vrečko,

Maribor, Cvetlična ulica šte. 8.

858

**Kmečka hranilnica in
posojilnica
v Ptujju.**
reg. zadruga s neomejeno zavezo,
ima odslej naprej svoje uradne dneve samo vsako **sredo** in **petek** in ne vsak dan, kakor je bilo doslej.

727

Vsi sveti!

Stare nagrobne križe lakira nanovo, pozlati in izvrši poceni in trajne napise

Gustav Philip,

dunajski slikar za napise in pozlatar
Maribor, Viktringhof-ova ul. 17.
(Ustanovljeno leta 1902).

778

Sijajno bodočnost

imajo turške srečke in nove srečke avstr. Rdečega križa vsled njihove vedno zvišujoče se denarne vrednosti! Vsaka srečka zadene! Glavna dobitka znašata čez

1,000.000 kron

Natančno pojasnilo z igralnim načrtom razpošilja brezplačno: Srečkovno zastopstvo
15, Ljubljana.

768

Neomajno vstrajati

je naš princip, če smo res in po pravici sigurni našega stališča. Rabimo neprestano LYSOFORM, ker imamo s tem sigurnost, da nas to sredstvo vedno varuje pred vsakim okuženjem.

(10 Mosse.)

Kmetovalci! Ne zamudite!

40% kalijevo sol razpošiljam po ceni K 24.— za 100 kg po povzetju dokler imam še kaj zaloge! Vposlati je vreče v napolnitev! V tej kvaliteti je uvoz za dalje časa popolnoma ustavljen, zato naredite to vašno umetno gnajilo nemudoma, da za morem postreči! Za odstotke jamčim!

Vinko Vabič, veletržec, ŽALEC,
Južne Stajersko.

757

Cepljeno trsje!

Cepleno trsje, dveletno zelo močno 100 komadov 50 K, enoletno 100 komadov 45 K, šmarnice necepljene 100 komadov 30 K, prodaja

Anton Slodniak

trtnar

828

pošta: JURŠINCI pri PTUJU, ŠTAJERSKO,

Koze-mlekarice,

dobrodolne razpošilja društvo za rejo koz, PRAGA I H. B., Postfach 121.

824

Lovski pes

istrske pasme, belorjav se je izgubil ali je pa bil odpeljan. Kdor o tem kaj ve, naj poroča proti dobri nagradi občinskemu uradu v Rušsh.

821

Na prodaj

enonadstropna hiša s trgovino, v sredini Trbovlj tik zraven premogokopa, 20 arov zemlje, vodovod v hiši, se po ugodni ceni proda. Več se izve v Loki št. 19. pošta: Trbovlje.

831

Med. Dr. FRANK

ord. 9-10 h — 2-4 h.

829

Rastlinski lim SILESIA.

Se v velikem razpošilja po razpošiljalnici
URAX, GRADEC, Strauchergasse šte. 15,
Telefon 2565. (Kienr. 34)

„Pevajoči slavec.“

Knjiga pod naslovom »Pevajoči slavec« s tridesetimi krasnimi novimi narodnimi pesmi. Pošljem jo vsakemu, kdor mi pošlje za 1 K 70 vin. novih neobrabljenih pošt-nih znamk ali pa

denar po poštni nakaznici. Na dopisnice in sploh na brezplačna naročila se pa nemorem ozirati! Naročuje se pri MAT. BELEC pri Sv. Bolfanku v Slov. goricah via Ptuj Štajersko.

835

Ustmena

pojasnila v hišah zanimajočih v svrhu nakupa

parilnikov,

ter drugih strojev pri tovarni

„Welsia,“

podaja večletni zastopnik

836

Franc Kovač v Ormožu.

Sprejemem takoj

starejšega, samostojnega moža, kateri se dobro razume v kletarstvu in vinorejstvu, na kar posebno opozarjam begunca iz južnih krajev.

Franc Seršen, Liutomer.

Kupim

BUKOVO OGLJE in DRVA

od enega vagona kg 10000 naprej.

Prosim punudbe. Plačilo naprej.

Jakob Tavčer,

trgovec z ogljem in drvami.

Trst, Via S. Zaccaria 3.

838

Hrastov in kostanjev les

v deblih in vejah od 10 cm. debelosti naprej
kupi po najvišji ceni

878

Julij Žigan

na Polzeli v Sav. dol.

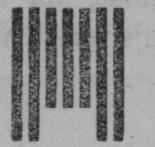
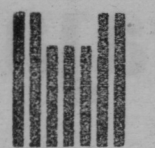
Kmetje pozor!

Po nizki ceni odda Jožef Pfeifer, tovarnar v Hočah pri Mariboru: 1 stoječi motor na bencin, 2 mahalna kolesa 12 konj. sil, malo obrabljen K 3800; 1 stoječi motor na bencin, 1 mahalno kolo 12 konj. sil, malo obrabljen K 3600; 1 ležeči motor na bencin, 2 mahalni kolesi 3 konj. sil, malo obrabljen K 1600; 1 ležeči motor na bencin; 1 mahalno kolo 3 konj. sil, malo obrabljen K 1400; 1 ležeči motor na surovo olje 2 mahalni kolesi 8 konj. sil, celo malo obrabljen K 3000; 1 ležeči parni kotelj v dobrem stanju, s celo armaturo, 600 litrov, za 4 konj. sile K 400; 1 novi kosilni stroj z rezervnimi noži, 95 cm širok za enega konja ali vola K 500; 1 ročni sejalni stroj K 50.

825

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru

reg. zad. z neom. zav.

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadno po 4 1/2%, proti trimesečni odpovedi po 4 1/2%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice (97.978) na razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo

le članom in sicer: na vknjižbo proti papirni varnosti po 5 1/2%, na vknjižbo sploh po 5 1/2%, na vknjižbo in poročstvo po 5 1/2%, in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastave vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povratni gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. Prekaje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le kolike.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne izven praznikov. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo

in prošnje prejemajo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)

Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptujju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Uradne ure

vsako sredo, vsak petek in vsak sejmaki dan od 8. do 12. ure in vsako nedeljo od 8. do pol 10. ure dopoldne. Vpisujejo in izplačuje se redno samo ob uradnih dnevih. Pojasnila se dajejo vsak dan od 8. do 12. ure dep.

Uradni prostori

nahajajo v minoritskem samostanu v Ptujju.

Hranilne vloge

obrestuje po 4 1/2%, od 1. in 16. v mesecu po vložitvi in do 15. in zadnjega pred dvigom. Nevdignjene obresti se kecem junija in decembra vsakega leta pripisujejo glavni ter kakor ta-le obrestujejo. Sprejemajo se hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se pri tem obrestovanje kaj prekinilo in ne da bi stranka imela pri tem kakih potov ali sitnob.

Na razpolago se strankam brezplačno poštno-hranilne položnice št. 118.060 in domači nabiralniki.

Posojila

se dajejo na vknjižbo po 5 1/2%, na vknjižbo sploh po 5 1/2%, na menice po 6%. Hstin in tekeči račun predložitveni post.

Prevzamejo se dolgovi pri drugih zavodih in prošnje za sodnije za vknjižbo in listne vknjižbe posojilnica brezplačno, stranka plača samo kolike.